Vladyslav Olkhovyk – *PhD student at T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium» (Chernihiv, Ukraine).*

Research interests: *media education and media pedagogy; professional readiness of pre-service foreign language teachers; information and communication technologies in education.*

Владислав Ольховик – *аспірант Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (Чернігів, Україна).*

Наукові інтереси: *медіаосвіта та медіа педагогіка; професійна готовність майбутніх учителів іноземних мов; інформаційно-комунікаційні технології в навчанні.*

ORCID: 0009-0008-6245-6878
E-mail: olkhovykvlad@gmail.com

DOI: 10.58407/NI.24.3-4.7

THE PECULIARITIES OF IMPLEMENTING MEDIA EDUCATION IN THE EDUCATIONAL PROGRAMS OF THE EUROPEAN UNION

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕДІАОСВІТИ В ОСВІТНІХ ПРОГРАМАХ ЄВРОСОЮЗУ

The purpose of the article *is to study the peculiarities of implementing media education in the educational programs of the European Union, to focus on the methodological approaches used to form media literacy in the modern educational process, as well as their significance for integrating the European experience into the national educational system, to determine the methods and strategies to achieve this aim allows more effectively integrate media education into the process of training pre-service teachers.*

Methodology. *A comparative analysis was used while studying the educational programs of various European Union countries, with an emphasis on the integration of media education. An interdisciplinary approach was implemented, encompassing pedagogy, psychology, sociology, and media studies, to study the complex impact of media education on modern society. The analysis of the official documents, educational programs and methodological recommendations of the EU on the implementation of media education was conducted.*

Scientific novelty. *The study presents a systematic analysis of the* ***main*** *approaches to the implementation of media education in the educational programs of the European Union,*

© Olkhovyk V., 2024

identifying the key principles that ensure the effective formation of media literacy. Additionally, the specific educational strategies and technologies that contribute to the development of critical thinking, digital literacy, and information security have been identified and generalized. For the first time, the study offers the recommendations for adapting the European experience within the context of reforming national educational systems.

Conclusions. *Media education in the EU is a key element of modern education aimed at developing critical thinking and digital literacy. Its implementation is based on the interactive approaches, interdisciplinarity, and practical application of knowledge. The European experience* ***proves*** *the effectiveness of media education through the state support and active* ***cooperation*** *with educational and public organizations. Adapting these approaches to national systems, particularly in Ukraine, can significantly increase the readiness of young people for digital challenges and contribute to the international integration of the educational standards.*

Keywords: *educational programs, European practices, media education, media pedagogy, methodology, the European Union.*

Метою статті *є дослідження особливостей упровадження медіаосвіти в освітніх програмах Європейського Союзу, акцентування уваги на методологічних підходах, що використовуються для формування медіаграмотності в сучасному освітньому процесі, а також на їхньому значенні для інтеграції європейського досвіду в національну освітню систему, з'ясування методів і шляхів досягнення цієї мети дозволяє максимально ефективно інтегрувати медіаосвіту в процес навчання майбутніх учителів.*

Методи дослідження. *Використано компаративний аналіз для порівняння освітніх програм різних країн Європейського Союзу з акцентом на інтеграцію медіаосвіти. Застосовано міждисциплінарний підхід, що охоплює педагогіку, психологію, соціологію та медіазнавство, для вивчення комплексного впливу медіаосвіти на сучасне суспільство. Проведено аналіз офіційних документів, освітніх програм і методичних рекомендацій ЄС щодо впровадження медіаосвіти.*

Наукова новизна *дослідження пов'язана з проведенням системного аналізу основних підходів до впровадження медіаосвіти в освітніх програмах Європейського Союзу, що дозволяє виявити ключові принципи, які забезпечують ефективне формування медіаграмотності. Також визначено та узагальнено специфічні освітні стратегії та технології, які сприяють розвитку критичного мислення, цифрової грамотності та інформаційної безпеки. У дослідженні вперше запропоновано рекомендації щодо адаптації європейського досвіду в контексті реформування національних освітніх систем.*

Висновки. *Медіаосвіта в ЄС є ключовим елементом сучасної освіти, спрямованим на розвиток критичного мислення та цифрової грамотності. Її впровадження базується на інтерактивних підходах, міждисциплінарності та практичному застосуванні знань. Європейський досвід доводить ефективність медіаосвіти завдяки підтримці держави й активній співпраці з освітніми та громадськими організаціями. Адаптація цих підходів до національних систем, зокрема в Україні, може суттєво підвищити готовність молоді до цифрових викликів і сприяти міжнародній інтеграції освітніх стандартів.*

Ключові слова*: європейські практики, Європейський Союз, медіаосвіта, медіапедагогіка, методологія, освітні програми.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. Сучасне суспільство перебуває в перманентному стані інформаційної війни, а отже, потребує постійного дієвого інструментарію, щоб протистояти викликам (пост)інформаційного суспільства. Медіаосвіта та інфомедійна грамотність сьогодні становлять безпекову основу будь-якої прогресивної освітньої системи, забезпечуючи майбутні покоління необхідними навичками і вміннями не лише виживання, а якісного критичного конкурентоспроможного рівня життєзабезпечення. Досвід європейських країн у впровадженні медіаосвіти дозволяє нам більш глибоко та ефективно залучатись до цілісної системної освітньої траєкторії країн ЄС.

Актуальність дослідження можна визначити за допомогою таких суспільних характеристик: інформаційної війни як базової ознаки сучасного суспільства та швидких темпів розвитку інформаційних технологій, що ставлять питання про якість та ефективність застовоєння постійного потоку інформації. У свій час Умберто Еко (Eco, 2007) визначив сьогодення як стан із відсутністю миру. Категорія миру, за словами письменника, занепала, адже у світі, де головну роль відіграє наявна інформація, завжди хтось буде володіти

більшим або дієвішим контентом, за інших і зможе спокуситися його використати проти когось. Відтак стан перманентної війни – це стан сучасного суспільства (Eco, 2007). Саме тому повноцінна політика з медіаграмотності не лише для молоді, а в системі «освіта протягом життя» набуває критично важливого значення.

Практична значущість цього дослідження також підкреслюється специфічними викликами, які постають перед українським суспільством у контексті перманентної інформаційної боротьби. Тривалий історичний вплив сусідньої країни на культурний, мовний та освітній простір України сформував сприятливі умови для маніпуляцій та пропаганди. У сучасних реаліях це вимагає посиленої уваги до впровадження ефективних освітніх програм, спрямованих на формування критичного мислення та навичок протидії інформаційним загрозам.

В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій та постійного інформаційного потоку медіаграмотність має стати невід'ємною частиною освіти на всіх етапах життя. Систематичне запровадження медіаосвітніх ініціатив не лише для молоді, але й для дорослих, зокрема вчителів, є ключовим інструментом для забезпечення інформаційної стійкості суспільства. Це дозволить не тільки розвивати здатність критично аналізувати інформацію, а й забезпечувати активний захист власного інформаційного простору як одного з фундаментальних ресурсів сучасного суспільства.

Аналіз основних досліджень і публікацій з порушеної проблеми. Від 1990-х років медіаосвіта стала важливим елементом освітніх реформ у країнах Європейського Союзу, що відображає потребу в адаптації національних навчальних планів до сучасних викликів інформаційного суспільства. У цьому контексті основними орієнтирами для досліджень і впровадження стали ключові міжнародні документи, зокрема Грюнвальдська декларація з медіаосвіти (1982 р.), резолюція ЮНЕСКО (1989 р.) щодо розвитку критичної медіаосвіти, рекомендації Віденської конференції «Освіта для медіа та цифрового століття» (1999 р.). Також важливими є резолюція Європарламенту щодо медіаграмотності у світі цифрових технологій і комюніке єврокомісії «Європейський підхід до медіаграмотності» (2007 р.). Аналіз цих документів дозволяє визначити методологічні основи впровадження медіаосвіти в країнах ЄС та підходи до формування компетентностей у рамках концепції «освіта протягом життя» (*Educating for the Media,* 1999; *Сеульська Декларація*, 2020).

Останні десятиліття активно розвивається вітчизняна медіаосвіта у зв'язку з актуальністю інформаційних викликів і необхідністю інтеграції України в європейський освітній простір. Однією з фундаментальних робіт є *Концепція впровадження медіаосвіти в Україні*, що визначає базові засади медіаграмотності як ключової компетенції громадян і пропонує систему впровадження медіаосвіти на різних рівнях освіти (Найдьонова & Слюсаревський, 2016). Дослідження в межах Академії української преси, зокрема роботи Іванова В., Волошенюк О., Кульчинської Л., Іванової Т., Мірошниченко Ю. та інших, формують методологічні підходи до реалізації вітчизняної медіапедагогіки та створюють теоретичну і практичну базу з навчання критичному мисленню та інфомедійної грамотності на різних щаблях української освітньої системи (Іванов та ін., 2012). У монографії Н. Приходькіна (*2020)* досліджує особливості медіаосвіти в англомовних країнах і пропонує адаптацію найкращих практик для українських реалій. Авторка підкреслює необхідність розвитку інтегрованих підходів до медіаграмотності, включаючи міжпредметне навчання. А. Грубінко у статті «*Українсько-британські відносини в культурно-історичному контексті»* (2022) аналізує вплив міжнародної співпраці на впровадження медіаосвіти в Україні, розглядаючи, як британський досвід критичного мислення може бути використаний для вдосконалення українських підходів до медіаграмотності. Заслуговує на увагу й аналіз, здійснений Ю.Поліковською (2024), шкільних програм Великої Британії щодо питань боротьби з фейковими новинами та екстремізмом, що є прикладом успішної інтеграції медіаосвіти на національному рівні. У монографії «Інтеграція в європейський освітній простір» за ред. Ф. Ващука (2011) підкреслюється необхідність врахування регіональних особливостей у процесі адаптації освітніх програм.

Дослідження західних учених вказують на важливість розроблення єдиної європейської стратегії медіаграмотності, враховуючи стрімкий розвиток цифрових технологій та потребу в критичному мисленні (Edwards et al., 2024). Досвід Польщі та Італії у формуванні медіаграмотності демонструє ефективність національних ініціатив, таких як *Włącz się: Młodzi i media* (Центр громадянської освіти) у Польщі та *Progetti educativi* (Італійська асоціація медіаосвіти і комунікації) в Італії (Centrum Edukacji Obywatelskiej, n.d.; Media and Learning Association, 2021; Media and Learning Association, 2023). У роботі Л. Дей (Day, 2024) наголошується на існуванні значних розривів у рівнях цифрової грамотності між державами ЄС, що вимагає міжкультурного підходу до методології.

Отже, аналіз останніх досліджень та публікацій підтверджує, що успіх впровад-

ження медіаосвіти в країнах ЄС залежить від інтеграції сучасних методів навчання, міжкультурної співпраці та адаптації до специфічних викликів інформаційного суспільства.

Формування цілей статті. Метою статті є вивчення освітнього досвіду окремих країн ЄС щодо впровадження та функціонування медіаосвіти на різних щаблях і визначення ефективних програм з упровадження інфомедійної грамотності в сучасній українській школі.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного та / або експериментального дослідження із зазначенням методів дослідження. Для такого емпіричного дослідження важливим виступають насамперед аксіологічний та компетентнісний підходи в освіті, адже вони дозволяють оцінити не лише рівень медіаосвіти в європейських країнах, але й результати навчання на рівні ціннісних орієнтацій та компетентностей, які будуть сформовані в учнів і студентів, і дозволять їм бути ефективними і важливими дієвими елементами власних громад. До необхідних прийомів і методів наукового дослідження відносимо аналіз і синтез, узагальнення і порівняння як загальнологічні методи, що дають можливість якісно зрозуміти систему впровадження медіаосвіти в ЄС. Компаративний аналіз дозволив критично оцінити наявні європейські моделі та зробити висновки щодо їх доцільності на українському ґрунті.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Упровадження медіаграмотності та медіаосвіти постає як нагальна характеристика існування будь-якого громадянського суспільства. Оксфордська енциклопедія (Oxford Research Encyclopedia) тлумачить поняття «медіаграмотність» («Media Literacy») як процес підготовки суспільно відповідальної медіаграмотної людини, яка буде володіти розвиненою здатністю до сприйняття, аналізу, оцінки медіатекстів, до розуміння культурного та політичного контексту функціонування медіа в сучасному світі, кодових і репрезентаційних систем у спожитих медіа (*«Media Literacy»,* n.d.).

Від середини XX століття європейські країни відіграли ключову роль у створенні системної політики щодо розвитку медіаосвіти. Так, ЮНЕСКО, створена як міжнародна організація з питань освіти, науки і культури, визнала інфомедійну освіту пріоритетним напрямом розвитку освіти XXI століття. Більшість дослідників схильні до думки, що саме на спільному засіданні сектору інформації ЮНЕСКО і Міжнародної ради з кіно та телебачення в 1973 році вперше було вжито термін «медіаосвіта». Саме з середини XX століття в країнах Європи шаленими темпами починає впроваджуватися медіаосвіта в навчальні програми, зокрема у Великобританії, Німеччині, Франції, пізніше у Польщі та Болгарії. У цей час у Сполучених Штатах починають теоретично осмислювати концепт «інформаційна культура», завдяки Асоціації Американських бібліотек, яка впровадила цю тему до власної навчальної програми з вищої освіти (Іванов та ін., 2012). У другій половині XX століття європейські освітні програми визначали основною метою медіаосвіти формування інформаційно грамотної особистості, здатної оцінювати, аналізувати, упорядковувати інформацію та ефективно її використовувати. З часом роль медіаосвіти посилюється відповідно до потреб суспільства: навчальні програми починають зосереджуватися не лише на аналізі медіатекстів і засвоєнні навичок інформаційної культури, але й на розвитку умінь протистояти інформаційній війні, маніпуляціям і пропаганді. Водночас ключового значення набувають захист свобод і прав особистості на самовираження та доступ до інформації.

Більшість європейських країн сьогодні мають розгалужену систему впровадження інфомедійної грамотності в освітній процес – від окремого самостійного курсу у навчальних програмах до інтеграції окремих компонентів в інші предмети.

Так, у Великобританії є обов’язковими «Основні правила», включені до Національного навчального плану як частина вивчення дисципліни «Англійська мова», водночас у п’яти університетах функціонує освітня програма рівня магістра в галузі медіа й освіти. Для англійської системи медіаосвіти методологічно характерним є системна державна підтримка, коли необхідною вимогою для більшості навчальних предметів є критичне осмислення медіа, уміння оцінювати медіапродукцію та розуміти джерела надходження інформації. Важливу роль у розвитку медіаосвіти надають Media Smart і National Literacy Trust (Національний фонд грамотності), націлені на підтримку вчителів у їх інтеграції медіаосвіти в навчальні програми. Програма з медіаграмотності для шкіл і молодіжних організацій Media Smart надає безкоштовні ресурси вчителям Великої Британії, розробляє плани уроків для розвитку навичок критичного мислення, аналізу медіаповідомлень, розпізнавання цифрової реклами, теми безпеки в інтернет-середовищі (Media Smart [Website]). Національний фонд грамотності тривалий час опікується питаннями підвищення грамотності у Великій Британії, тобто максимальному охопленню суспільства щодо інфомедійних навичок. Сучасні методологічні підходи фонду актуалізують вивчення медіаграмотності як важливої

складової цифрової епохи, тому фонд опікується програмами безпечного використання цифрових технологій (National Literacy Trust [Website]).

Системність як методологічний підхід до медіаосвіти визначається передусім державною підтримкою цієї сфери. Зокрема, важливу роль відіграє Офіс комунікацій (Ofcom), британська агенція, яка регулює роботу теле- і радіокомпаній і має широкі повноваження на державному рівні. Звіти цієї агенції щодо аналізу медіапростору стають важливими складовими у посиленні державних стратегій щодо медіаосвіти у Великій Британії (Ofcom, n.d.). Традиційною для англійської системи медіаосвіти є співпраця відомих медіакомпаній з освітніми центрами, школами, університетами, що дозволяє реалізовувати навички інфомедійної грамотності на високому практичному рівні та залучати фінансування з медіабізнесу. Ознайомлення з освітніми програмами та методами впровадження медіаосвіти у Великій Британії демонструє значний акцент на розвитку критичного й аналітичного мислення. Результатом такої політики став медіапростір країни, що вирізняється великою кількістю різноманітних ресурсів і вебсайтів, призначених для перевірки фактів та виявлення дезінформації, як-от: Full Fact, BBC Reality Check (Приходькіна, 2020).

Можемо зазначити, що медіаосвіта у Великій Британії реалізується завдяки комплексному підходу, що передбачає залучення урядових і неурядових організацій та власне медіаіндустрії до співпраці з освітніми установами з метою навчання інфомедійної грамотності різних верств населення. Останніми роками прийшло усвідомлення, що в цифрову епоху елементарне навчання грамотності вже неможливо без розвитку навичок медіаграмотності.

Кардинально іншою виглядає історія запровадження медіаосвіти у країнах, які так чи інакше потрапили під вплив радянської пропагандистської системи. Так, польський досвід розвитку медіаосвіти безпосередньо пов'язаний з історичним ландшафтом, а саме з кардинальною зміною політичного вектора, починаючи від 1989 року, коли було ліквідовано комуністичний режим. Тільки поступовий розвиток незалежних ЗМІ та формування конкурентної медіаіндустрії дозволив запроваджувати медіаосвіту в польське суспільство. У межах національної навчальної програма медіаграмотність включена в такі предмети, як польська мова, суспільствознавство та інформаційні технології. Увага приділяється навичкам розпізнавання пропаганди і дезінформації (Media and Learning Association, 2021).

Польська асоціація медіаосвіти вже тривалий час надає ресурси і підтримку освітянам у впровадженні медіаграмотності в освітній процес. Цілісна державна підтримка реалізується через системну діяльність Національної ради з питань телебачення і радіомовлення (KRRiT), яка підтримує всі ініціативи з медіаграмотності. Водночас неурядові організації, зокрема Фонд «Сучасна Польща» (Fundacja Nowoczesna Polska), активно просувають освітні програми, тренінги та створюють освітні матеріали з медіаграмотності. Багато уваги польський медіапростір приділяє верифікації фактів і новинних рядів. Зокрема, досить відомою є організація Demagog, що спеціалізується саме на перевірці достовірності наявного польського медіаконтенту (Fundacja Nowoczesna Polska, n.d.).

Отже, упровадження медіаграмотності в Польщі вирізняється комплексним підходом, що охоплює освітні ініціативи, державну підтримку, залучення неурядових організацій та увагу до цифрових медіа. Зусилля з підвищення медіаграмотності спрямовані на розвиток критичного мислення, навичок перевірки фактів та інформування громадськості, особливу роль відіграє інтеграція інфомедійної грамотності в окремі навчані предмети на всіх рівнях шкільної освіти.

Навчання медіаграмотності в Італії має свої унікальні риси, що відображають культурний контекст, освітню політику та медіасередовище країни. Медіаграмотність включена в національну освітню програму, зокрема у такі дисципліни, як італійська мова, суспільствознавство та технології. Учителі проходять спеціалізовані навчання за підтримки таких організацій, як Італійська дослідницька асоціація медіаосвіти (SIREM), яка забезпечує ресурси для інтеграції медіаграмотності в освітній процес.

Італійський уряд активно підтримує цю сферу через регуляторні органи, наприклад, Управління із забезпечення гарантій у сфері комунікацій (Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni, AGCOM, n.d.), яке сприяє проведенню освітніх кампаній і програм. Країна брала участь у реалізації програми «Цифрового порядку денного для Європи» (Digital Agenda for Europe), що сприяла розвитку цифрових навичок громадян.

Особливий акцент наразі робиться на цифрових та онлайн-медіа, програми зосереджені на формуванні навичок перевірки фактів, розпізнаванні фейкових новин і захисті персональних даних (наприклад, такі організації, як Pagella Politica та Open). Активну роль у просуванні медіаграмотності відіграють неурядові організації, такі як Італійська асоціація медіаосвіти (MED), яка проводить семінари, надає навчальні матеріали та організовує громадські кампанії. Ініціативи охоплюють різні вікові групи, зокрема молодь, дорослих і літніх людей,

щоб забезпечити широкий вплив (MED, n.d.).

Культурна різноманітність Італії, поєднана зі складним медіаландшафтом, вимагає врахування особливостей споживання медіа різними групами населення. Програми з медіаграмотності також спрямовані на подолання викликів, пов'язаних із концентрацією медіавласності та швидкими технологічними змінами (*Проєкти з Медіа,* 2021). Італія також активно співпрацює з іншими країнами у міжнародних проєктах для запозичення кращих практик та підвищення ефективності власних ініціатив. Країна бере участь у реалізації сучасних європейських ініціатив, таких як Програма «Цифрова Європа» (Digital Europe Programme) та Європейський цифровий компас (2030 Digital Compass), що сприяють розвитку цифрових навичок громадян.

Отже, освіта з медіаграмотності в Італії характеризується всебічною освітньою інтеграцією, сильною державною та регуляторною підтримкою, активним залученням неурядових організацій та фокусом на цифрових медіа.

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Медіаграмотність і медіаосвіта є основоположними елементами розвитку сучасного громадянського суспільства, сприяючи здатності громадян критично аналізувати інформацію, протистояти маніпуляціям і ефективно використовувати цифрові технології. Досвід європейських країн, зокрема Великої Британії, Польщі, Італії, демонструє, що успішне впровадження медіаосвіти залежить від комплексного підходу, який поєднує державну підтримку, участь освітніх установ, неурядових організацій і медіаіндустрії. Особливий акцент робиться на розвитку критичного мислення, аналізу медіапродукції, виявленні пропаганди та боротьбі з дезінформацією. Інтеграція медіаграмотності в освітній процес відбувається як через окремі курси, так і через включення відповідних тем до інших навчальних предметів. Використання сучасних цифрових технологій, таких як платформи для перевірки фактів і навчальні ресурси, значно розширює можливості розвитку медіаграмотності серед різних груп населення. Важливу роль у цьому процесі відіграють неурядові організації, які активно створюють освітні матеріали, організовують тренінги та підтримують ініціативи з медіаосвіти.

Предметом подальших досліджень у цій сфері можуть стати поглиблений аналіз ефективності різних моделей упровадження медіаосвіти, розроблення адаптивних програм, здатних відповідати на нові виклики цифрової епохи, а також врахування локальних культурних і історичних контекстів. Особливу увагу слід приділяти вивченню впливу медіаосвіти на соціальну згуртованість, зменшення поляризації та стійкість до дезінформації. Важливим напрямом є також розширення аудиторії медіаосвіти, що охоплює не лише молодь, а й доросле населення, зокрема людей похилого віку. Крім того, міжнародна співпраця та обмін досвідом між країнами можуть сприяти вдосконаленню національних програм і впровадженню інноваційних рішень. Медіаграмотність як ключовий елемент цифрової епохи має стати невід'ємною складовою освітнього процесу, забезпечуючи громадянам необхідні навички для успішної взаємодії з сучасним медіасередовищем.

Список використаних джерел

Ващук, Ф. Г. (Ред.). (2011). *Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи*. ЗакДУ.

Грубінко, А. (2022). Українсько-британські відносини в культурно-історичному контексті. *Перспективи та інновації науки, 6,* 45–50. https://phh.dspu.edu.ua/article/view/305177/296899

Іванов, В., Волошенюк, О., Кульчинська, Л., Іванова, Т., & Мірошниченко, Ю. (2012). *Медіаосвіта та медіаграмотність*: *Короткий огляд* (2-ге вид.). Академія української преси. https://www.aup. com.ua/upload/ogliad.pdf

Найдьонова, Л. А., & Слюсаревський, М. М. (Ред.). (2016). *Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція).* Інститут соціальної та політичної психології НАПН України.

Поліковська, Ю. (2024, Жовтень 8). *У Великій Британії Google, Lego, Pinterest та Roblox підтримали стратегію розвитку медіаграмотності Ofcom*. MEDIASAPIENS. https://ms.detector.media/internet/post/36371/2024-10-08

Приходькіна, Н. О. (2020). *Медіаосвіта учнів у шкільництві англомовних країн*. Крок.

Проєкти з медіа та цифрової грамотності в Італії. (2021, Травень 12). Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення. https://webportal.nrada.gov.ua/proyekty-z-media-ta-tsyfrovoyi-gramotnosti-v-italiyi/

Сеульська декларація про медійну та інформаційну грамотність. (2020). ЮНЕСКО. https://comin.gov.ua/news/seulska-deklaratsiia-pro-mediinu-ta-informatsiinu-hramotnist-03-lystopada-2020-roku

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (AGCOM). (n.d.). *Programma di educazione ai media*. https://www.agcom.it/educazione-ai-media
Centrum Edukacji Obywatelskiej. (n.d.). *Włącz się: Młodzi i media*. https://ceo.org.pl/programy/wlacz-sie-mlodzi-i-media/
Day, L. (2024). *European Media Literacy Policy Study*. ECORYS. https://www.ecorys.com/case-studies/medialiteracyeducation/
Eco, U. (2007). *Turning Back the Clock: Hot Wars and Media Populism* (A. McEwen, Trans.). Houghton Mifflin Harcourt.
Educating for the Media and the Digital Age: Recommendations from the Vienna Conference. (1999). Austrian Federal Ministry of Education and Cultural Affairs, Austrian National Commission for UNESCO, UNESCO. https://milunesco.unaoc.org/mil-resources/educating-for-the-media-and-the-digital-age-1999/
Edwards, L., Livingstone, S., & Goodman, E. (2024). *Putting Media Literacy on the Map: Opportunities and Challenges in Europe. Media@LSE.* https://blogs.lse.ac.uk/medialse/2024/12/03/putting-media-literacy-on-the-map-opportunities-and-challenges-in-europe/
Fundacja Nowoczesna Polska. (n.d.). *Cyfrowa Przyszłość: Program edukacji medialnej*. https://nowoczesnapolska.org.pl/ cyfrowa-przyszlosc/
MED – Associazione Italiana per l'Educazione ai Media e alla Comunicazione. (n.d.). *Progetti educativi*. https://www.medmediaeducation.it/progetti/
Media and Learning Association. (2021, March 2**).** *Media Literacy in Poland.* https://media-and-learning.eu/type/featured-articles/media-education-and-the-development-of-student-competencies-in-poland/
Media and Learning Association. (2023, December 20). *New Report on Digital Media Literacy Gaps and Needs in Italy.* https://media-and-learning.eu/subject/media-literacy/new-report-on-digital-media-literacy-gaps-and-needs-in-italy/
Media Literacy. (n.d.). In *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. https://oxfordre.com/communication/view/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-11
Media Smart [Website]. https://mediasmart.uk.com
National Literacy Trust [Website]. https://literacytrust.org.uk
Ofcom. (n.d.). *Media Literacy*. https://www.ofcom.org.uk/media-use-and-attitudes/media-literacy/

References

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (AGCOM). (n.d.). *Programma di educazione ai media*. https://www.agcom.it/educazione-ai-media [in Italian].
Centrum Edukacji Obywatelskiej. (n.d.). *Włącz się: Młodzi i media*. https://ceo.org.pl/programy/wlacz-sie-mlodzi-i-media/ [in Polish].
Day, L. (2024). *European Media Literacy Policy Study*. ECORYS. https://www.ecorys.com/case-studies/medialiteracyeducation/ [in English].
Eco, U. (2007). *Turning Back the Clock: Hot Wars and Media Populism* (A. McEwen, Trans.). Houghton Mifflin Harcourt [in English].
Educating for the Media and the Digital Age: Recommendations from the Vienna Conference. (1999). Austrian Federal Ministry of Education and Cultural Affairs, Austrian National Commission for UNESCO, UNESCO. https://milunesco.unaoc.org/mil-resources/educating-for-the-media-and-the-digital-age-1999/ [in English].
Edwards, L., Livingstone, S., & Goodman, E. (2024). *Putting Media Literacy on the Map: Opportunities and Challenges in Europe. Media@LSE.* https://blogs.lse.ac.uk/medialse/2024/12/03/putting-media-literacy-on-the-map-opportunities-and-challenges-in-europe/ [in English].
Fundacja Nowoczesna Polska. (n.d.). *Cyfrowa Przyszłość: Program edukacji medialnej*. https://nowoczesnapolska.org.pl/cyfrowa-przyszlosc/ [in Polish].
Hrubinko, A. (2022). Ukrainsko-brytanski vidnosyny v kulturno-istorychnomu konteksti [Ukrainian-British Relations in a Cultural and Historical Context]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky, 6,* 45–50. https://phh.dspu.edu.ua/article/view/305177/296899 [in Ukrainian].
Ivanov, V., Volosheniuk, O., Kulchynska, L., Ivanova, T., & Miroshnychenko, Yu. (2012). *Mediaosvita ta mediahramotnist: Korotkyi ohliad* [Media Education and Media Literacy: A Brief Overview] (2-he vyd.). Akademiia ukrainskoi presy. https://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf [in Ukrainian].
MED – Associazione Italiana per l'Educazione ai Media e alla Comunicazione. (n.d.). *Progetti educativi*. https://www.medmediaeducation.it/progetti/ [in Italian].
Media and Learning Association. (2021, March 2). *Media Literacy in Poland.* https://media-and-learning.eu/type/featured-articles/media-education-and-the-development-of-student-competencies-in-poland/ [in English].
Media and Learning Association. (2023, December 20). *New Report on Digital Media Literacy Gaps and Needs in Italy.* https://media-and-learning.eu/subject/media-literacy/new-report-on-digital-media-literacy-gaps-and-needs-in-italy/ [in English].
Media Literacy. (n.d.). In *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. https://oxfordre.com/communication/view/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-11 [in English].

Media Smart [Website]. https://mediasmart.uk.com [in English].
Naidonova, L. A., & Sliusarevskyi, M. M. (Red.). (2016). *Kontseptsiia vprovadzhennia mediaosvity v Ukraini (nova redaktsiia)* [Concept of Implementing Media Education in Ukraine (New Edition)]. Instytut sotsialnoi ta politychnoi psykholohii NAPN Ukrainy [in Ukrainian].
National Literacy Trust [Website]. https://literacytrust.org.uk [in English].
Ofcom. (n.d.). *Media Literacy*. https://www.ofcom.org.uk/media-use-and-attitudes/media-literacy/ [in English].
Polikovska, Yu. (2024, Zhovten 8). *U Velykii Brytanii Google, Lego, Pinterest ta Roblox pidtrymaly stratehiiu rozvytku mediahramotnosti Ofcom* [In the UK, Google, Lego, Pinterest and Roblox Have Supported Ofcom's Media Literacy Strategy]. MEDIASAPIENS. https://ms.detector.media/internet/post/36371/2024-10-08 [in Ukrainian].
Proiekty z media ta tsyfrovoi hramotnosti v Italii [Media and Digital Literacy Projects in Italy]. (2021, Traven 12). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. https://webportal.nrada.gov.ua/proyekty-z-media-ta-tsyfrovoyi-gramotnosti-v-italiyi/ [in Ukrainian].
Prykhodkina, N. O. (2020). *Mediaosvita uchniv u shkilnytstvi anhlomovnykh krain* [Media Education of Pupils in Schools in English-speaking Countries]. Krok [in Ukrainian].
Seulska deklaratsiia pro mediinu ta informatsiinu hramotnist [Seoul Declaration on Media and Information Literacy]. (2020). YuNESKO. https://comin.gov.ua/news/seulska-deklaratsiia-pro-mediinu-ta-informatsiinu-hramotnist-03-lystopada-2020-roku [in Ukrainian].
Vashchuk, F. H. (Red.). (2011). *Intehratsiia v yevropeiskyi osvitnii prostir: zdobutky, problemy, perspektyvy* [Integration into the European Educational Space: Achievements, Problems, Prospects]. ZakDU [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 06.12.2024